

УДК 330.322:330.34.014-026.23]:336(477)

Максимів Д.Я.,
аспірант*,
Львівська державна фінансова академія

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОСТУ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. На сьогодні, у процесі постійного й поступального розвитку та трансформації економічних систем, в епоху високих технологій та наукового прогресу багатьма вітчизняними і зарубіжними науковцями приділяється значна увага інвестиціям, без яких не обходиться будь-яка економічна чи виробнича діяльність.

Постійна нестача інвестиційних ресурсів в економіці, які стали б рушієм економічного зростання, залишає за собою відкритим питання розробки ефективного механізму нарощення таких ресурсів.

Сучасні інвестиційні теорії та моделі, вказують на важливість і необхідність нарощення інвестицій та вказують на значні економічні зрушення від такого росту. Адже зростання економічної чи виробничої діяльності потребує інвестиційного зростання. Саме тому проблема зростання інвестицій була і залишається однією з найосновніших проблем вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча в сучасній науковій літературі відсутні ґрунтовні дослідження, що стосуються інвестиційного росту, проте у великій кількості наукових праць звертається увага на дану проблему такими авторами, як: Т. В. Майоровою [1], І. Р. Бузько [2], В. І. Захарченком, М. О. Акулюшиною [5], Т. Г. Затонацькою [3], В. Г. Кабановим [6], У. Ф. Шарпом [9], І. Фішером [10], Дж. Б. Уільямсом [12] та іншими науковцями. Але питання розробки ефективного механізму нарощення інвестицій потребує подальших фундаментальних та прикладних досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є формування та обґрунтування теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо розробки фінансового механізму інвестиційного росту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економісти різних шкіл та теорій посилено працюють над вирішенням проблеми дефіциту інвестицій, намагаючись розкрити існуючий механізм рівноваги між заощадженнями та інвестиціями [3, с. 39]. Вони стверджують, що приплив капіталів, особливо в інвестиційну площину, сприяє вирішенню багатьох соціально-економічних проблем в

---

* Науковий керівник: Галанець В.Г. – д.е.н., професор

країнах, що розвиваються. Такі капітали сприяють прискоренню темпів зростання економіки та подальшому нарощенню інвестиційних ресурсів.

Класична економічна теорія твердить, що великі заощадження створюють багатство нації [4; 8; 9; 10; 12]. Проте самі по собі заощадження не є рушієм економіки, якщо вони перетворюються в «мертві капітали», на відміну від інвестицій, що є каталізатором будь-яких економічних процесів та розширеного відтворення економіки й подальшого нарощення інвестиційного потенціалу.

В Україні брак заощаджень та неприйняття суб'єктами господарювання існуючих інституційних умов інвестування значно обмежили перспективи довгострокового економічного зростання. Для того, щоб досягти позитивних змін, потрібно переорієнтувати державну політику від антикризового реагування на цілеспрямоване стратегічне регулювання інвестиційної активності та нарощення інвестицій [3, с. 208].

Для таких змін потрібні фундаментальні та прикладні дослідження з поглиблення розуміння сутності інвестиційних процесів. Проте на сьогодні відсутні якісно нові дослідження в поглибленні розуміння самого процесу – «інвестиційного росту», як окремої економічної категорії, що носить характер системи. Поглиблення розуміння феномену «інвестиційний ріст» та його ролі у розвитку суспільства сприятиме більш ефективному вирішенню наявних економічних проблем і негараздів, що постають перед державою, та надасть можливість краще зрозуміти сутність інших процесів, що є складовими інвестиційного росту і на основі цього сформулювати ефективний фінансовий механізм нарощення інвестицій.

Оскільки, інвестиційний ріст є основним аспектом будь-яких економічних процесів, активізація інвестиційного росту є найважливішим та найбажанішим результатом будь-яких реформ. Тому що інвестиції з найдавніших часів були та залишаються чи не найосновнішим інструментом впливу на більшість економічних процесів.

Світовий досвід зародження фінансового механізму інвестиційного росту в зарубіжних економічних системах свідчить, що заохочення інвестування та нарощення інвестицій в багатьох країнах розглядається досить поверхнево, не приділяючи достатньої уваги системній сутності цього процесу, його інструментам і важелям, за допомогою яких цей механізм залучення інвестицій функціонує [4; 8; 9; 11]. І найважливішими факторами виробництва є ті, які потребують постійного та системного інвестування, сприяючи кумулятивній активізації загальної економічної діяльності [4, с. 76]. А економічний розвиток максимальний там, де інвестиції максимальні. Теорія постіндустріального суспільства – це теорія «поліпшення якості життя», а як відомо «поліпшення якості життя» вимагає нових і об'ємних інвестицій [8, с. 62]. Тобто нарощення інвестицій, що сприятиме подальшому циклу інвестиційного росту.

Основою інвестиційної діяльності є перетворення інвестицій, що *повторюються*: приріст нагромаджень – витрати – приріст капітального майна – прибуток – інвестиції (нагромадження). Постійне відтворення цього ланцюжка перетворень становить кругообіг інвестицій [6, с. 17]. Кабанов В. Г. на перше місце ставить приріст нагромаджень, тобто інвестиційний ріст, який приводить до нового циклу зростання інвестиційних вкладень. Т. В. Майорова погоджується з тим, що: «Держава здійснює свої функції як суб'єкт інвестиційної діяльності через державну інвестиційну політику, завданням якої є розвиток інвестиційної діяльності, спрямований на створення привабливого інвестиційного середовища та суттєвого нарощування обсягів інвестицій» [1, с. 49]. Затонацька Т. Г. дотримується позиції, що: «Кількісне зростання інвестицій, їх спрямування у наукомісткі, високотехнологічні проекти впливає на споживацькі властивості товарів, умови праці, їх характер та продуктивність, що позитивно відображається на динаміці макроекономічних показників» [3, с. 48].

Інвестиційний ріст є ключовим процесом економічних та структурних зрушень в економіці, він створює можливість до розвитку та розширеного відтворення як окремих галузей економіки, так і взаємозалежних, створюючи передумови до залучення ефективніших технологій, ефективного використання наявних ресурсів, підготовку більш кваліфікованого персоналу, випуску більш конкурентоспроможної та якіснішої продукції.

Зростання інвестицій є основою для розвитку підприємств, окремих галузей і економіки загалом, пожвавлення інвестиційно-інноваційної активності, неодмінною умовою виходу на стійку траєкторію економічного росту. А спад інвестицій свідчить про негативні процеси в економіці та є найважливішим індикатором входження економіки будь-якої країни в стан кризи [5, с. 8].

В. А. Лушкін у монографії «Інвестиції та економічний розвиток» наводить твердження світового банку про те, що якщо з'явилися інвестиції, то вони сформують кон'юнктуру [7, с. 17]. Тобто основу для майбутніх економічних зрушень, а подальше інвестиційне зростання сприятиме розвитку та розширенню цієї кон'юнктури.

Отже, інвестиційний ріст можна визначити як сукупність процесів, пов'язаних з нарощенням певних ресурсів (зокрема фінансових) в майбутньому періоді, які спрямовуються у виробничий чи інший процес, з метою подальшого розширення виробництва чи збільшення об'ємів товарів/послуг, в яких є потреба/(попит), або отриманням запланованих результатів чи певного рівня знань/навичок, каталізатором якого є рівень споживання та доходів громадян.

Зростання обсягів інвестицій з усіх можливих джерел та їх ефективне використання є основою передумовою економічного зростання країни в майбутньому [2, с. 6].

Виходячи з проведеного дослідження, на основі аналізу напрацювань світової економічної теорії, сформовано та обґрунтовано гіпотезу дієвості фінансового механізму інвестиційного росту, де інвестиційний ріст виступає механізмом зростання виробничого процесу та пусковим інструментом розвитку економіки.

Тому, інвестиційний ріст слід розуміти як систему оптимальних відносин між всіма інститутами виробництва, споживання та фінансування, які здійснюються з метою економічного і соціального ефекту й технологічного розвитку. Інвестиційний ріст є важливим інструментом інституційних перетворень та структурних змін в економіці.

В результаті розробки та впровадження фінансового механізму інвестиційного росту (рис. 1) буде створено так зване «інвестиційне поле», яке дасть поштовх до інвестиційного зростання і сприятиме більш тісним взаємозв'язкам між елементами (суб'єктами інвестиційного поля) структури механізму, що значно скоротить трансакційні витрати та забезпечить кращий обмін інформацією.

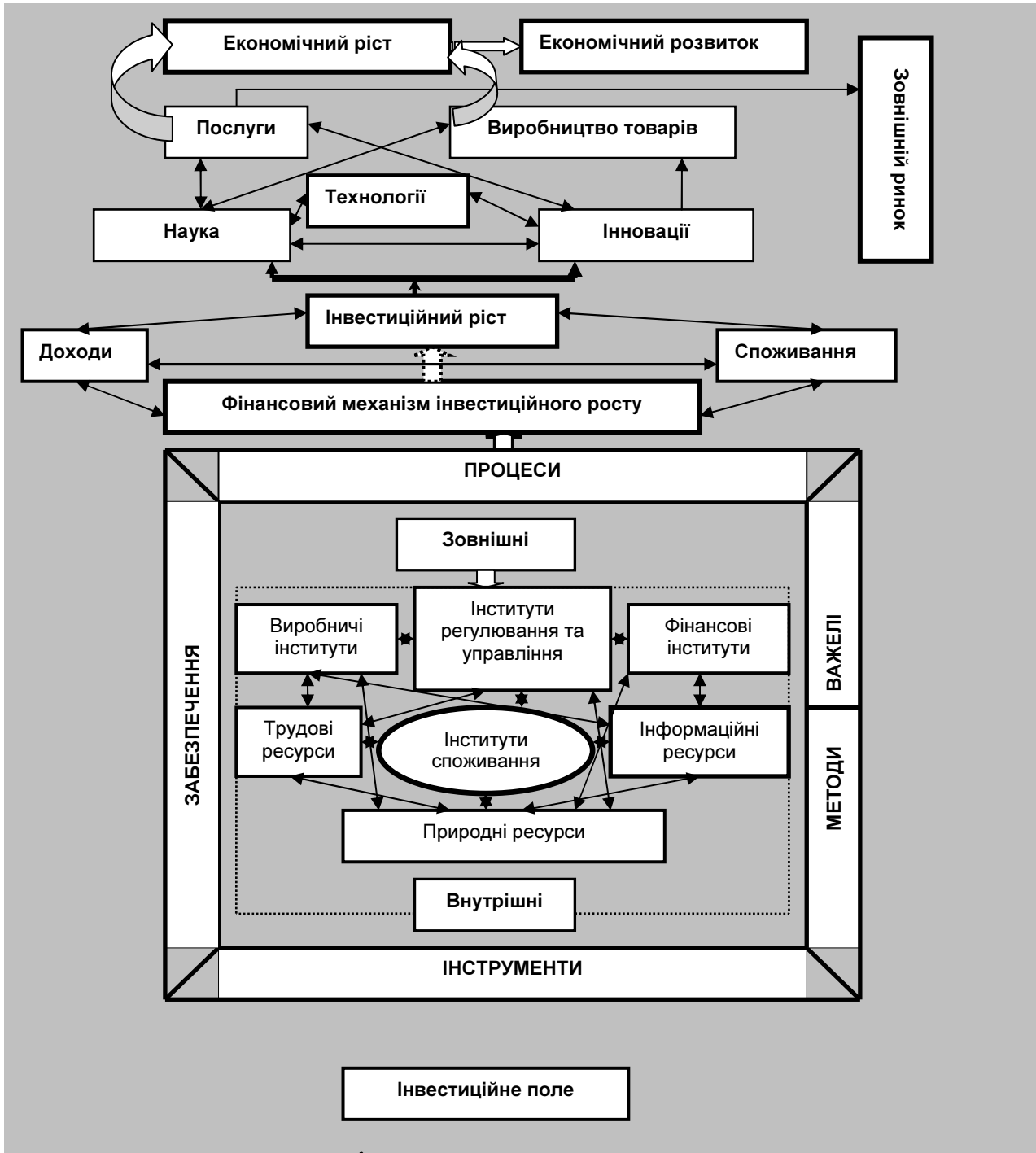

Рис. 1. Структурна модель фінансового механізму інвестиційного росту

Джерело : авторська розробка

Інвестиційне поле сприятиме прискореному обміну інформаційними, фінансовими, товарними, технологічними та іншими ресурсами і послугами всередині цього поля, що об'єднуватиме та підтримуватиме надзвичайно тісний системний взаємозв'язок як між всіма суб'єктами поля, так і окремих суб'єктів між собою, значно прискорюючи швидкість прийняття, аналізу, реагування, регулювання та корегування проблем, що виникають в системі чи окремому суб'єкті інвестиційної системи, цим самим значно підвищуючи функціональність всієї системи та сприяючи подальшому інвестиційному росту.

Ефективна реалізація фінансового механізму інвестиційного росту виступає ключовим завданням для вирішення багатьох економічних проблем сьогодення. Вона підштовхуватиме до активного включення в процес інвестування великої кількості нових вітчизняних та закордонних інвесторів.

Інвестиційне зростання повинно стати рушієм виробничого процесу, підвищити низьку платоспроможність населення та сприяти подальшому розширенню виробництва, у зв'язку із зростанням рівня споживчих можливостей населення.

Висновки з проведеного дослідження. З метою удосконалення інвестиційної політики держави і реалізації фінансового механізму інвестиційного росту та впровадження напрацьованих розробок в практичну сферу пропонується:

Верховній Раді України: забезпечити прийняття законодавчого поля у сфері інвестицій для можливості формування та функціонування фінансового механізму інвестиційного росту;

Кабінету Міністрів України: розробити довгострокову програму нарощення інвестицій на основі запропонованого механізму інвестиційного росту;

Міністерствам і відомствам: всіляко сприяти розробці та впровадженню даного механізму в дію на всіх рівнях й етапах формування та функціонування;

Місцевим виконавчим органам: на високому рівні провести роз'яснювальні роботи для фінансових структур всіх рівнів, населення та всіх інших учасників інвестиційного поля по основах функціонування механізму інвестиційного росту;

Створити органи підтримки суб'єктів інвестиційного поля при обласних адміністраціях, які сприятимуть вирішенню проблем та питань, що виникають у суб'єктів інвестиційного поля в процесі функціонування фінансового механізму інвестиційного росту.

Бібліографічний список

1. Активізація інвестиційного процесу в Україні : [колективна монографія] / [Майорова Т.В., Диба М.І., Онишко С.В. та ін.] ; за наук. ред. М.І. Диби, Т.В. Майорової. – К. : КНЕУ, 2012. – 472 с.
2. Бузько І.Р. Інвестиційна політика у глобальному вимірі: формування та реалізація : [монографія] / І.Р. Бузько, В.І. Чиж, А.Ю. Тищенко. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. Даля, 2011. – 192 с.
3. Затонацька Т.Г. Бюджетно-податкове регулювання інвестиційної діяльності в Україні : [монографія] / Т.Г. Затонацька. – К. : Задруга, 2012. – 299 с.
4. Захарін С.В. Сучасні теорії і концепції інвестицій / С.В. Захарін // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 74-77.
5. Захарченко В.І. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі : [монографія] / В.І. Захарченко, М.О. Акулюшина. – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 212 с.
6. Кабанов В.Г. Державне регулювання та активізація діяльності на ринку фінансових інвестицій в Україні : [монографія] / В.Г. Кабанов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2009. – 356 с.
7. Лушкін В.А. Інвестиції та економічний розвиток : [монографія] / В.А. Лушкін. – Житомир, 2002. – 256 с.
8. Сейдаметова Л.Д. Еволюція теорії інвестицій [Електронний ресурс] / Л.Д. Сейдаметова // Проблеми матеріальної культури. Економічні науки. – 2009. – С. 57–66. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34984/13-Seidametova.pdf?sequence=1>
9. Шарп У. Інвестиції / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейли ; [пер. с англ. А.Н. Буренина, А.А. Васина]. - М. : ИНФРА-М, 2001. – 1028 с.
10. Fisher I. Mathematical Investigations in the Theory of Value and Prices / I. Fisher. - New York, 1892. - 100 p.
11. Regional integration and foreign direct investment in developing and transition economies: United Nations Conference on Trade and Development. – Geneva, 28–30 January 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ciimem4d2_en.pdf
12. Williams J.B. The Theory of Investment Value / J.B. Williams. – Cambridge : Harvard University Press, 1938. - 613 p.

References

1. Maiorova, T.V., Dyba, M.I., Onyshko, S.V. et al. (2012), *Aktivizatsiia investytsiinoho protsesu v Ukraini* [Activation of investment processes in Ukraine], collective monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, 472 p.

2. Buzko, I.R., Chyzh, V.I. and Tyshchenko, A.Yu. (2011), *Investytsiina polityka v hlobalnomu vymiri: formuvannia ta realizatsiia* [The investment policy at a global level: the formulation and implementation], monograph, Vyd-vo SNU im. Dalia, Luhansk, Ukraine, 192 p.
3. Zatonatska, T.H. (2012), *Budzhetno-podatkovе rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v Ukraini* [Budget and tax regulation of investment activity in Ukraine], monograph, Zadruha, Kyiv, Ukraine, 299 p.
4. Zakharin, S.V. (2009), "Modern theories and concepts of investment", *Visnyk Khmelnytskoho Natsionalnoho Universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 4, Vol. 2, pp. 74-77.
5. Zakharchenko, V.I. and Akuliushyna, M.O. (2013), *Dynamika investytsiino-innovatsiinykh protsesiv u nestabilnomu seredovyshchi* [Dynamics of investment and innovation processes in an unstable environment], monograph, Oldi-plius, Kherson, Ukraine, 212 p.
6. Kabanov, V.H. (2009), *Derzhavne rehuliuвання ta aktyvizatsiia diialnosti na rynku finansovykh investytsii v Ukraini* [State regulation and revitalization in financial investments in Ukraine], monograph, TOV "Dorado-Druk", Kyiv, Ukraine, 356 p.
7. Lushkin, V.A. (2002), *Investytsii ta ekonomichni rozvytok* [Investments and Economic Development], monograph, Zhytomyr, Ukraine, 256 p.
8. Seydametova, L.D. (2009), "The evolution of the theory of investment", *Problemy materialnoy kultury. Ekonomicheskie nauky*, pp. 57-66, available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34984/13-Seidametova.pdf?sequence=1> (access date March 8, 2015).
9. Sharp, W., Alexander, G. and Bailey, J. (2001), *Investitsii* [Investments], Translated by A.N. Burenina, A.A. Vasina, INFRA-M, Moscow, Russia, 1028 p.
10. Fisher, I. (1892), "Mathematical Investigations in the Theory of Value and Prices", New York, USA, 100 p.
11. Regional integration and foreign direct investment in developing and transition economies: United Nations Conference on Trade and Development. – Geneva, 28–30 January 2013, available at: http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ciimem4d2_en.pdf (access date March 8, 2015).
12. Williams, J.B. (1938), "The Theory of Investment Value", USA, Cambridge, 613 p.

Максимів Д.Я. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОСТУ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

Мета - формування та обґрунтування теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо розробки фінансового механізму інвестиційного росту.

Методика дослідження. Методологічну основу наукового пошуку склали наступні методи наукових досліджень: наукового узагальнення, аналізу, порівняння, індукції, дедукції, моделювання та систематизації – при моделюванні, групуванні й систематизації інформації у напрямку дослідження та обґрунтуванні сутності і поглибленні розуміння інвестиційного росту як окремої економічної категорії.

Результати. За результатами дослідження сформовано й обґрунтовано нове економічне поняття «фінансовий механізм інвестиційного росту» та поглиблено розуміння сутності економічної категорії «інвестиції». Запропоновано новаторську концепцію зростання інвестиційних ресурсів на основі впровадження фінансового механізму інвестиційного росту; розроблено теоретичну основу, економічну модель та рекомендації щодо формування і функціонування фінансового механізму інвестиційного росту.

Наукова новизна. В даній роботі здійснено теоретичні узагальнення та представлено авторський варіант розв'язання наукової проблеми з розробкою нового напрямку наукових досліджень – формування теоретичних основ фінансового механізму інвестиційного росту в контексті вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень.

Практична значущість. Результати дослідження формують новаторську модель фінансового механізму інвестиційного росту, яка може бути використана у науковому процесі та подальших наукових дослідженнях в напрямку удосконалення інвестиційної політики держави та стимулюванні інвестиційно-інноваційних процесів.

Ефективна реалізація фінансового механізму інвестиційного росту сприятиме вирішенню багатьох економічних і соціальних проблем сьогодення та підштовхуватиме до активного включення в процес інвестування великої кількості нових вітчизняних та зарубіжних інвесторів. Інвестиційне зростання стане рушієм виробничого процесу, підвищить низьку платоспроможність населення та сприятиме подальшому розширенню виробництва.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний ріст, економічний ріст, капітал, фінансовий механізм інвестиційного росту, інвестиційне поле.

Maksymiv D.Ya. FINANCIAL MECHANISM OF INVESTMENT GROWTH AS THE BASIS FOR STABILITY OF STATE ECONOMY

Purpose - is the formation and substantiation the theoretical principles and practical recommendations for the development of the financial mechanism of investment growth.

Methodology of research. The methodological basis of scientific research were the following methods of research: scientific generalization, analysis, comparison, induction, deduction, modeling and systematization - in modeling, grouping and classification of information towards research and substantiation of essence and deepening understanding of investment growth as a separate economic category.

Findings. The study formed and reasonably new economic concept of «financial mechanism of investment growth» and in depth understanding of the essence of economic categories "investment". Is proposed pioneering concept of growth of investment resources through the introduction of a financial mechanism for investment growth;

developed by theoretical foundations, the economic model and recommendations for the formation and operation of the financial mechanism of investment growth.

Originality. In this paper we developed by theoretical generalization and presented draft of solving scientific problems with the development of a new direction of research – formation the theoretical foundations of the financial mechanism of investment growth in the context of domestic and foreign research.

Practical value. Results of the research form the pioneering model of financial mechanism of investment growth, which can be used in the scientific process and of further research towards improving the investment policy and stimulate investment and innovation processes.

Efficient realization of the investment growth financial mechanism is essential for solving numerous economic and social problems and it will lead to an active engagement of many new domestic and foreign investors into the investment process. The investment growth should trigger the production process, increase low household's capacity to pay and promote further production expansion.

Key words: investment, investment growth, economic growth, capital, financial mechanism of investment growth, investment field.

Максимов Д.Я. ФИНАНСОВЫЙ МЕХАНИЗМ ИНВЕСТИЦИОННОГО РОСТА КАК ОСНОВА СТАБИЛЬНОСТИ ЭКОНОМИКИ ГОСУДАРСТВА

Цель - формирование и обоснование теоретических основ и практических рекомендаций по разработке финансового механизма инвестиционного роста.

Методика исследования. Методологическую основу научного поиска составили следующие методы научных исследований: научного обобщения, анализа, сравнения, индукции, дедукции, моделирования и систематизации – при моделировании, группировке и систематизации информации по направлению исследования, а также обосновании сущности и углублении понимания инвестиционного роста как отдельной экономической категории.

Результаты. По результатам исследования сформировано и обосновано новое экономическое понятие «финансовый механизм инвестиционного роста», а также углубленно понимания сущности экономической категории «инвестиции». Предложено новаторскую концепцию роста инвестиционных ресурсов на основе внедрения финансового механизма инвестиционного роста; разработано теоретическую основу, экономическую модель и рекомендации по формированию и функционированию финансового механизма инвестиционного роста.

Научная новизна. В данной работе осуществлено теоретические обобщения и представлен авторский вариант решения научной проблемы с разработкой нового направления научных исследований – формирование теоретических основ финансового механизма инвестиционного роста в контексте отечественных и зарубежных научных исследований.

Практическая значимость. Результаты исследования формируют новаторскую модель финансового механизма инвестиционного роста, которая может быть использована в научном процессе и дальнейших научных исследованиях в направлении усовершенствования инвестиционной политики государства и стимулировании инвестиционно-инновационных процессов.

Эффективная реализация финансового механизма инвестиционного роста будет способствовать решению многих экономических и социальных проблем сегодняшнего дня, а также подталкивать к активному включению в процесс инвестирования большого количества новых отечественных и зарубежных инвесторов. Инвестиционный рост станет двигателем производственного процесса, повысит низкую платежеспособность населения и будет способствовать дальнейшему расширению производства.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный рост, экономический рост, капитал, финансовый механизм инвестиционного роста, инвестиционное поле.